

ОСНОВИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ТВОРЧОСТІ

ОСНОВНІ ПИТАННЯ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ТЕМИ

- 1. Педагогічна творчість і педагогічна майстерність вчителя.**
- 2. Елементи педагогічної майстерності, їх характеристика.**
- 3. Критерії майстерності педагога та рівні педагогічної майстерності. Структура художньо-естетичного досвіду.**
- 4. Педагогічна ситуація і педагогічна задача.**
- 5. Етапи розв'язання педагогічної задачі.**

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

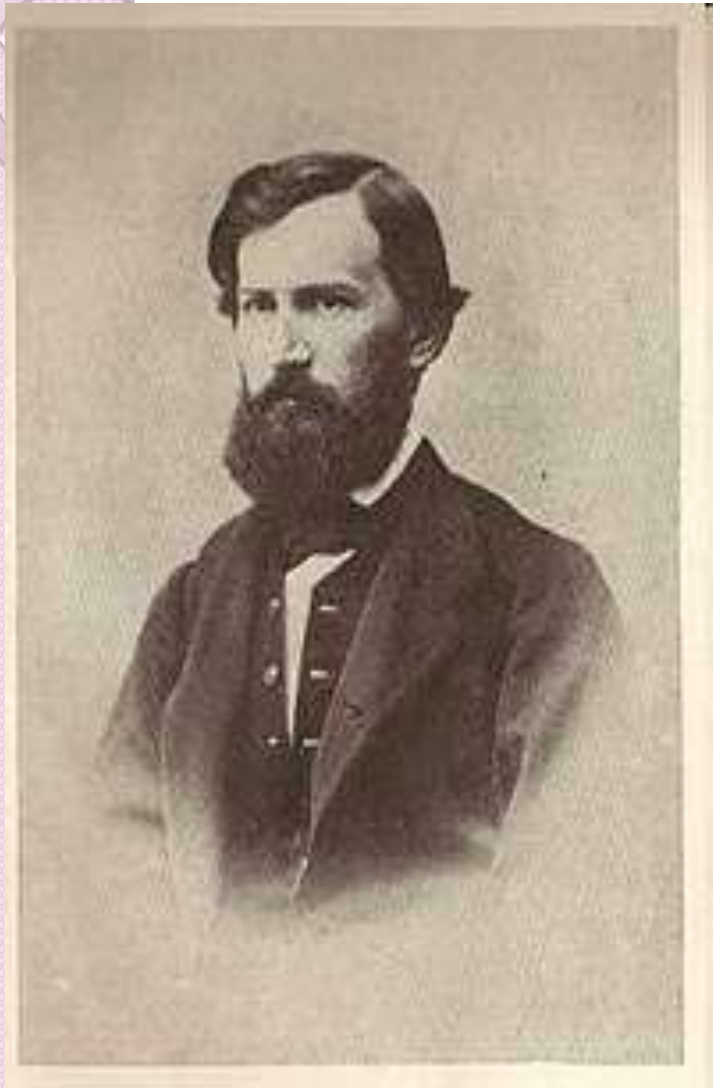
- 1. Педагогічна майстерність : Підручник / [І.А. Зязюн, Л.В. Крамущенко, І.Ф. Кривонос та ін.]; За ред. І.А. Зязюна. – 2-ге вид., допов. і переробл. – К.: Вища шк., 2004. – 422 с. – С. 27-40.**
- 2. Сисоєва С.О. Основи педагогічної творчості: Підручник / С.О. Сисоєва. – К.: Міленіум, 2006. – 346 с. – С. 106-107.**

Додаткова література:

- 1. Амонашвили Ш.А. Здравствуйте, дети!: Пособие для учителя [Предисл. А.В. Петровского] / Ш.А. Амонашвили. – М.: Просвещение, 1988. – 208 с., ил.**
- 2. Зязюн І.А. Естетичний досвід особи. Формування і сфери вияву / І.А. Зязюн. – К.: Вища школа, 1976. – 172 с.**
- 3. Мільто Л.О. Методика розв'язання педагогічних задач: Навч. посібник / Л.О. Мільто. – 2-ге вид., переробл. і доп. – Харків: Ранок – НТ, 2004. – 152 с.**
- 4. Педагогічна майстерність: Хрестоматія: Навч. посіб. / Упоряд. І.А. Зязюн, Н.Г. Базилевич, Т.Г. Дмитренко та ін.; За ред. І.А. Зязюна. – К.: Вища шк., 2006. – 606 с.: іл..**
- 5. Шевнюк О.Л. Формування художньо-естетичного досвіду майбутнього вчителя: Дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01 / О.Л. Шевнюк. – К., 1995. – 202 с.**

К.Д. УШИНСЬКИЙ

ПРО ПЕДАГОГІЧНУ МАЙСТЕРНІСТЬ

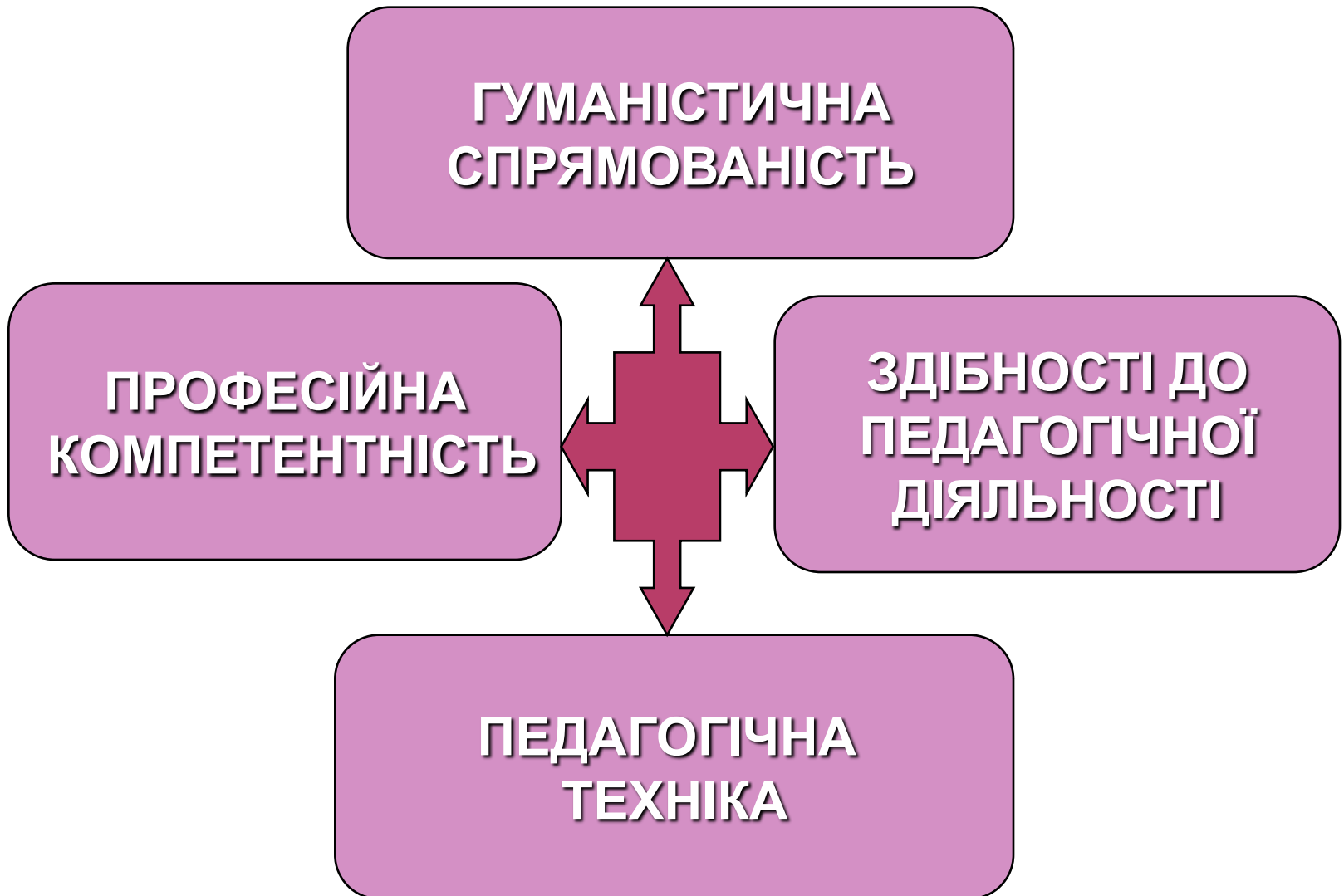

«Усяка практична діяльність, що прагне задовольнити вищі моральні і взагалі духовні потреби людини, тобто ті потреби, які належать виключно людині і становлять виключно риси її природи, це вже мистецтво. В цьому розумінні і педагогіка буде, звичайно, вищим з мистецтв, бо вона прагне задовольнити найбільшу з потреб людини і людства – їхнє прагнення до самовдосконалення в самій людській природі; не до вираження досконалості на полотні або в мармурі, а до удосконалення самої природи людини – її душі і тіла, а вічно передуючий ідеал цього мистецтва є довершена людина»

ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ

- – це досконале, творче виконання педагогом професійних функцій на рівні мистецтва, результатом чого є створення оптимальних соціально-психологічних умов для становлення особистості кожного вихованця, забезпечення високого рівня інтелектуального розвитку, виховання кращих моральних якостей, духовного збагачення вихованців;
- – це комплекс властивостей особистості, що забезпечує самоорганізацію високого рівня професійної діяльності на рефлексивній основі (І.А. Зязюн).

СКЛАДОВІ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ (за І.А. Зязюном)

ЦІННІСНА ОРІЄНТАЦІЯ

**– порівняно стійка вибіркова
спрямованість потреб особистості
на певну групу соціальних
цінностей.**

- **НА СЕБЕ – САМОУТВЕРДЖЕННЯ;**
- **НА ЗАСОБИ ПЕДАГОГІЧНОГО ВПЛИВУ;**
- **НА ОСОБИСТІСТЬ ВИХОВАНЦЯ;**
- **НА МЕТУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**
(І.А. Зязюн).

КОМПЕТЕНТНІСТЬ, КОМПЕТЕНТНИЙ, КОМПЕТЕНЦІЯ

- Походять вище подані поняття від одного джерела: *competentia* (від лат.) – узгодженість, відповідність, а *compeo* – відповідати, бути гідним, здатним.
- Поняття «компетенція» традиційно вживається у значенні «коло повноважень»,
- «компетентність» пов'язують із обізнаністю, авторитетністю, кваліфікованістю.

Відповідно до тлумачного словника:

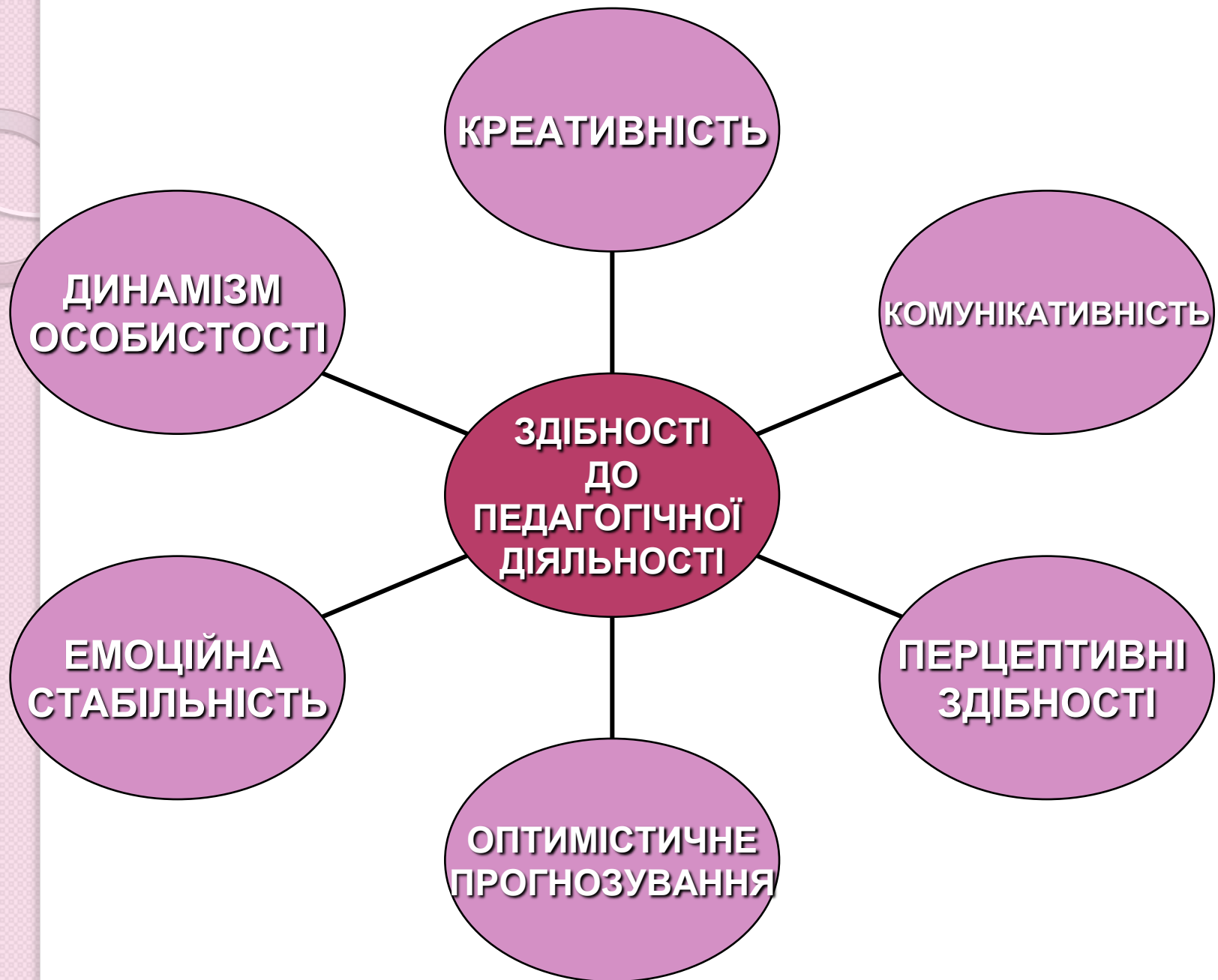
- «компетентність – це властивість поняття «компетентний»;
- «компетентний – це той, хто має достатні знання в якій-небудь галузі, обізнаний, тямущий, кваліфікований, який має певні повноваження, повноправний, повновладний»;
- «компетенція – це добра обізнаність із чим-небудь; коло повноважень якої-небудь організації, установи чи особистості».

ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ

- – це готовність на професійному рівні виконувати свої посадові і фахові обов'язки відповідно до сучасних теоретичних надбань і кращого досвіду, наближення до світових вимог і стандартів
(В.І. Маслоva).

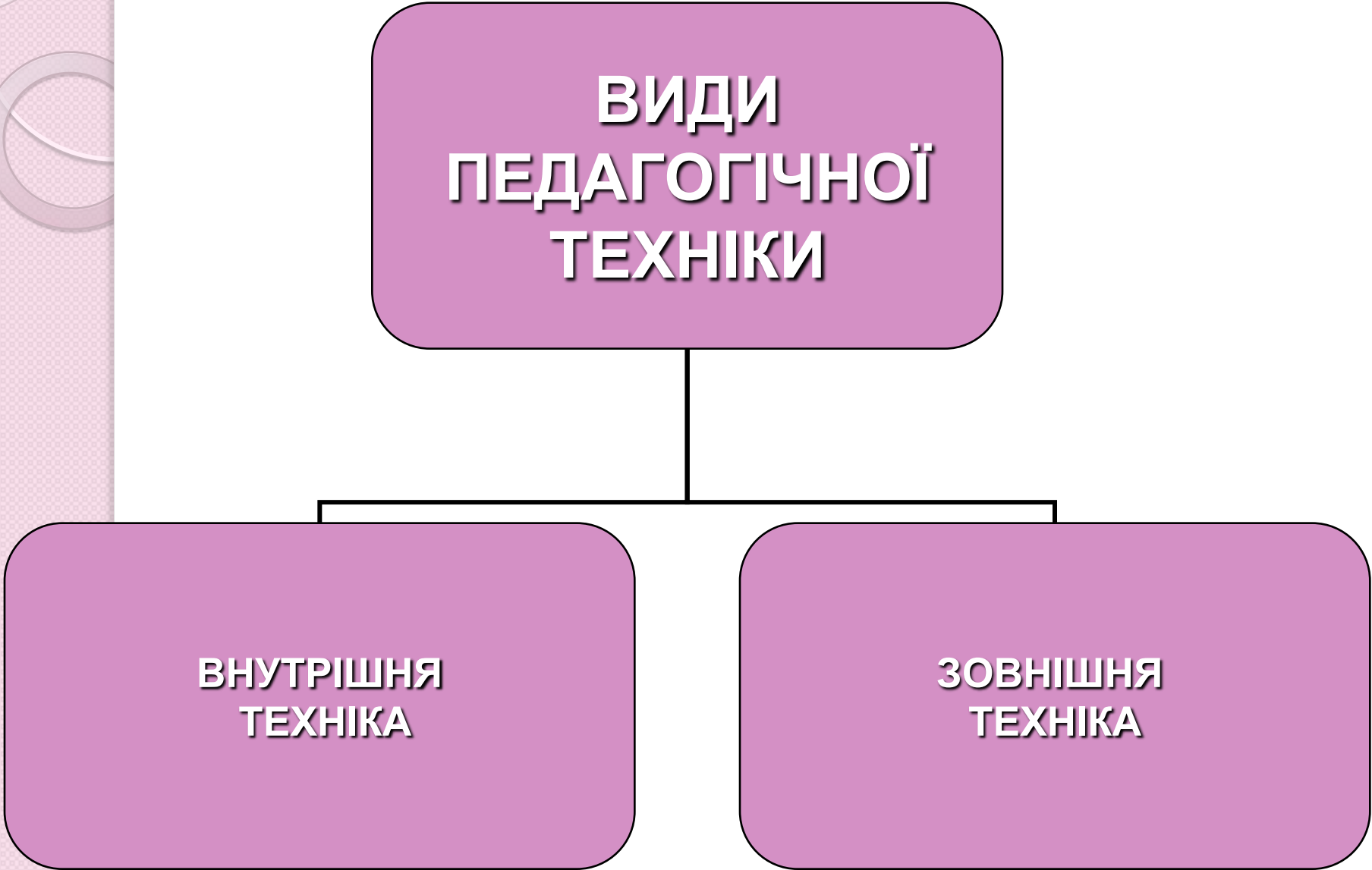
Система професійної підготовки фахівця повинна вміщувати інформацію за наступними пунктами:

- що повинна знати (вміти робити);
- критерії ефективності виконання роботи;
- ситуації, в яких ефективність роботи повинна бути продемонстрована.

ВИДИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ТЕХНІКИ


```
graph TD; A[ВИДИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ТЕХНІКИ] --> B[ВНУТРІШНЯ ТЕХНІКА]; A --> C[ЗОВНІШНЯ ТЕХНІКА];
```

ВНУТРІШНЯ
ТЕХНІКА

ЗОВНІШНЯ
ТЕХНІКА

КРИТЕРІЇ МАЙСТЕРНОСТІ ПЕДАГОГА

```
graph TD; A[КРИТЕРІЇ МАЙСТЕРНОСТІ ПЕДАГОГА] --- B[ДОЦІЛЬНІСТЬ  
(за спрямованістю)]; A --- C[ПРОДУКТИВНІСТЬ  
(за результатами)]; A --- D[ДІАЛОГІЧНІСТЬ  
(характер стосунків з дітьми)]; A --- E[ОПТИМАЛЬНІСТЬ  
(у виборі засобів)]; A --- F[ТВОРЧІСТЬ  
(за змістом діяльності)];
```

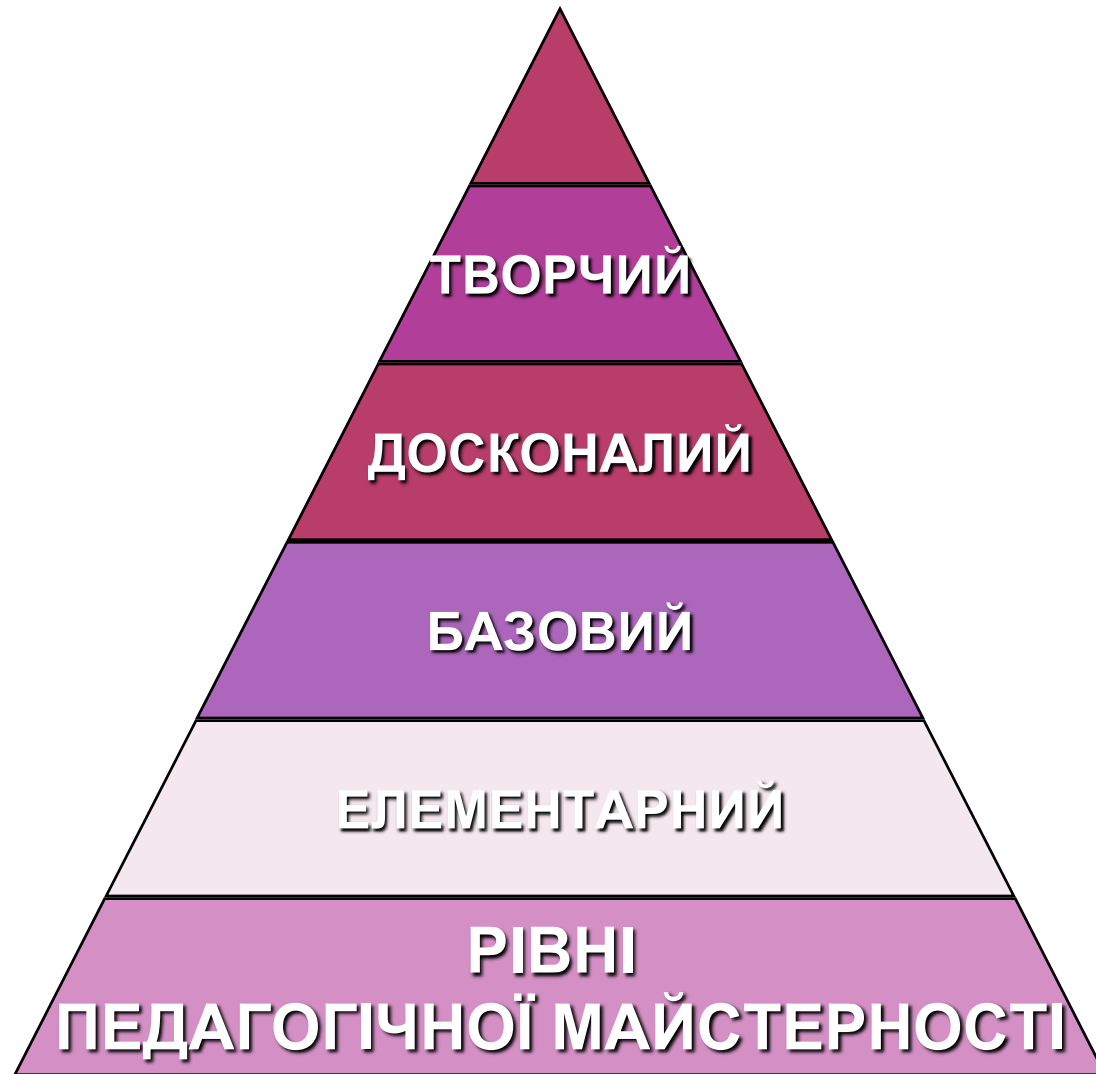
ДОЦІЛЬНІСТЬ
(за спрямованістю)

ПРОДУКТИВНІСТЬ
(за результатами)

ДІАЛОГІЧНІСТЬ
(характер стосунків з дітьми)

ОПТИМАЛЬНІСТЬ
(у виборі засобів)

ТВОРЧІСТЬ
(за змістом діяльності)

ПЕДАГОГ-МАЙСТЕР

- вбачає педагогічні задачі у цілісному педагогічному процесі й обирає рішення з орієнтацією на надзавдання;
- розв'язує переважно стратегічні завдання;
- уміє викликати певні психічні стани (самовладання);
- уміє передавати ініціативу дітям;
- працює з усім колективом, не випускаючи з уваги жодної дитини;
- усуває причини;
- дошукуючись причини, аналізує власну діяльність;
- головні зусилля спрямовує на зміни в системі своєї роботи (постійний пошук самовдосконалення, самовиховання).

І.А. ЗЯЗЮН ПРО ЕСТЕТИЧНИЙ ДОСВІД

- Основні складники естетичного досвіду:
- мотиваційна сфера – потяг, потреба, інтерес, спонuka, почуття;
- емоційна сфера – емоції, почуття, переживання;
- ціннісно-орієнтаційна сфера – оцінки, смаки, погляди, ідеали.
- «Естетичний досвід через свої складові – спеціалізовані емоції і почуття, що обов'язково зумовлюють вольову діяльність, регулює людську поведінку, спрямовує дії людини на предмет, здатний задовольнити людську потребу»

СТРУКТУРА ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНОГО ДОСВІДУ (за О. Шевнюк)

```
graph TD; A[СТРУКТУРА ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНОГО ДОСВІДУ (за О. Шевнюк)] --- B[КОГНІТИВНИЙ КОМПОНЕНТ (ХУДОЖНЯ ЕРУДОВАНІСТЬ)]; A --- C[АФЕКТИВНИЙ КОМПОНЕНТ (ХУДОЖНЯ ЕМПАТІЙНІСТЬ)]; A --- D[СЕНСОРНИЙ КОМПОНЕНТ (СПРИЙНЯТЛИВІСТЬ ДО ХУДОЖНЬОЇ ФОРМИ)];
```

КОГНІТИВНИЙ КОМПОНЕНТ
(ХУДОЖНЯ ЕРУДОВАНІСТЬ)

АФЕКТИВНИЙ КОМПОНЕНТ
(ХУДОЖНЯ ЕМПАТІЙНІСТЬ)

СЕНСОРНИЙ КОМПОНЕНТ
(СПРИЙНЯТЛИВІСТЬ
ДО ХУДОЖНЬОЇ ФОРМИ)

Педагогічна ситуація – це фрагмент педагогічної діяльності, що містить суперечності між досягнутим і бажаним рівнями вихованості дітей і колективу.

**ЗАЛИШИТИ ПРОБЛЕМУ
ПОЗА УВАГОЮ**

**ПОСТАВИТИ ПЕРЕД
СОБОЮ МЕТУ – ПОДОЛАТИ
СУПЕРЕЧНІСТЬ,
ЩО ВИНИКЛА**

СИТУАЦІЯ

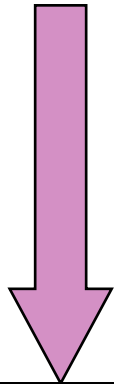
+

МЕТА

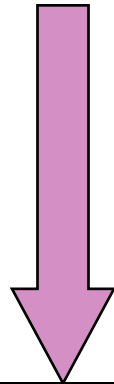
=

ЗАДАЧА

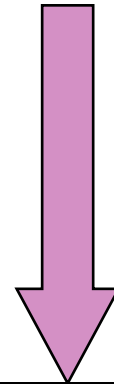
**ПЕДАГОГІЧНА ЗАДАЧА – ЦЕ ВИЯВЛЕНІ В
ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ СУПЕРЕЧНОСТІ, ЯКІ
ВРАХОВУЄ ВИХОВАТЕЛЬ, СТИМУЛЮЮЧИ РОЗВИТОК
ОСОБИСТОСТІ, ЦЕ ПЕДАГОГІЧНА МЕТА,
ПОСТАВЛЕНА ЗА ПЕВНИХ УМОВ.**

**СИТУАТИВНА
(ОПЕРАТИВНА)
ЗАДАЧА**

**ТАКТИЧНА
ЗАДАЧА**

**СТРАТЕГІЧНА
ЗАДАЧА**

ЕТАПИ РОЗВ'ЯЗАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ЗАДАЧІ


```
graph TD; A[ЕТАПИ РОЗВ'ЯЗАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ЗАДАЧІ] --- B[1. АНАЛІЗ СИТУАЦІЇ.]; A --- C[2. УСВІДОМЛЕННЯ ПРОБЛЕМИ І ФОРМУЛЮВАННЯ ЗАДАЧІ]; A --- D[3. РОЗРОБЛЕННЯ ПРОЕКТУ РІШЕННЯ]; A --- E[4. ПРАКТИЧНА РЕАЛІЗАЦІЯ ЗАПЛАНОВАНОГО РІШЕННЯ]; A --- F[5. АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТУ]
```

1. АНАЛІЗ СИТУАЦІЇ.

**2. УСВІДОМЛЕННЯ ПРОБЛЕМИ І
ФОРМУЛЮВАННЯ ЗАДАЧІ**

**3. РОЗРОБЛЕННЯ ПРОЕКТУ
РІШЕННЯ**

**4. ПРАКТИЧНА РЕАЛІЗАЦІЯ
ЗАПЛАНОВАНОГО РІШЕННЯ**

5. АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТУ